

คำถามถึง สมักร สุนทรเวช จากอดีตกรรมการชำระ 6 ตุลา 19

การตอบคำถามสื่อต่างประเทศของ นายสมักร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี ต่อเหตุการณ์ 6 ตุลา 2519 ว่าเห็นผู้เสียชีวิตเพียงคนเดียว ตามมาด้วยคำให้สัมภาษณ์ของ ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง รรมว.มหาดไทย ระบุท่านองว่า ชนวนของเหตุการณ์ 6 ตุลาฯ คือตำรวจกองปราบคนหนึ่งมาแล้วทำปิ่นลับ ได้ปลุกให้เหตุการณ์ประวัติศาสตร์เมื่อ 32 ปีก่อนกลับมามีชีวิตอีกครั้ง

และเป็นการย้อนกลับมาได้เคียงกันในบริบทของข้อเท็จจริงบางด้านของเหตุการณ์ซึ่งน่าจะเป็นที่ถูกไปหมดแล้ว เมื่อปี 2544 ในวาระครบรอบ 25 ปีของเหตุการณ์ 6 ตุลาฯ ภาคประชาชนได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งเพื่อทำหน้าที่ชำระประวัติศาสตร์อันเป็นปรีศานาคำมีดของสังคมไทย โดยคณะกรรมการชุดดังกล่าวใช้ชื่อว่า "คณะกรรมการรับข้อมูลและสืบพยานเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519"

จากการทำงานของคณะกรรมการชุดนี้ ได้สรุปเอกสารรายงานออกมาเป็นหนังสือ 2 เล่ม หนึ่งคือ "อาชญากรรมรัฐในวิกฤติการเปลี่ยนแปลง" กับอีกเล่มคือ "กริดแผล กลัดหนอง กรองความจริง โดยผู้หญิง 6 ตุลาฯ" ซึ่งน่าจะเป็นเอกสารทางประวัติศาสตร์ที่สรุปข้อเท็จจริงของเหตุการณ์เกือบทุกด้าน ได้สมบูรณ์ระดับหนึ่ง

"กรุงเทพฯ ถึง" มีโอกาสพูดคุยแบบเจาะลึกกับ ดร.สุชาชัย ยัมประเสริฐ หนึ่งในคณะกรรมการรับข้อมูลและสืบพยานเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 เพื่อร่วมค้นความจริงบางด้านที่ผู้มีอำนาจในปัจจุบันยังไม่รู้ หรือแกล้งทำเป็นไม่รู้!

"สิ่งที่ คุณสมักร กับ คุณเฉลิม พูดเป็นเรื่องเหลวไหลเลยทีเดียว เพราะในทางข้อมูลประวัติศาสตร์ ตัวเลขผู้เสียชีวิตอย่างเป็นทางการเท่าที่เราทราบ คือฝ่ายประชาชน 41 คน และฝ่ายทหาร ตำรวจ 5 คน รวมทั้งหมด 46 คน เพราะฉะนั้นเรื่องคนตายคนเดียวมันเป็นไปได้เลย" ดร.สุชาชัย เริ่มต้นอย่างเผ็ดร้อน

"แต่กระนั้นก็ตาม ต่อให้มีคนตายแค่เพียงคนเดียว แต่ตายโดยอำนาจรัฐเช่นฆ่า มันก็ไม่ใช่เรื่องที่ถูกอยู่แล้ว ฉะนั้นข้อมูลที่มันผิดพลาดจากคำพูดแบบนี้จึงถือเป็นเรื่องสำคัญ ถ้านายสมักรเป็นนายสมัครธรรมดาสาวมัญญ์ ไม่ใช่ นายสมักรที่เป็นนายกฯ ก็คงไม่มีความหมายอะไร เราก็ไม่สนใจ แต่พอเป็นคุณสมักร สุนทรเวช ที่เป็นนายกรัฐมนตรีของประเทศไทย แล้วพูดพล่อยๆ อย่างนี้ มันจึงไม่ใช่เรื่องที่ถูกต้อง"

กับเหตุผลที่อ้างต่อมา ไม่ว่าจะมาจากปากของนายสมักรเอง หรือบุคคลแวดล้อมในรัฐบาลนั้น ดร.สุชาชัย สรุปว่า ล้วนฟังไม่ขึ้นทั้งสิ้น

"ถ้านายกฯเยอรมันพูดว่าผมเกิดไม่ทัน เลยไม่เห็นว่ามีชีวิตสักคนในสงครามโลกครั้งที่สองจะได้ไหม หรือนายกฯ ญี่ปุ่นบอกว่า ญี่ปุ่นไม่เคยบุกประเทศไหนเลย เพราะผมไม่เคยเห็น มันคงไม่ได้ นายกฯอังกฤษบอกว่าประเทศผมไม่เคยแพ้จักรวรรดินิยมยึดครองประเทศไหนเลย ตั้งแต่ผมเกิดมาผมไม่เคยเห็น มันก็ไม่ได้อีก เพราะมันขัดกับความเป็นจริง หรือพูดอีกว่าไม่มีใครตายในอิรักสักคน เพราะผมไม่เคยเห็น หนังสือพิมพ์ไปเอามาจากไหน...มันก็ไม่ได้อีกเหมือนกัน ฉะนั้นอย่าพูด"

และเมื่ออดีตคนเดือนตุลาฯในรัฐบาลบางคนจะเสนอให้ย้อนมองเหตุการณ์ 6 ตุลาฯในแง่ของบทเรียนของสังคมไทย มากกว่าการมาถกเถียงกันเรื่องจำนวนคนเสียชีวิต เพราะน่าจะได้ประโยชน์มากกว่า แต่ ดร.สุชาชัย กลับไม่คิดเช่นนั้น

"ตายก็คนเป็นเรื่องสำคัญ และข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์เราต้องพูดกันว่า ครั้งหนึ่งอำนาจรัฐและรัฐบาลของประเทศนี้ได้เข่นฆ่าประชาชนของตนเองด้วยความคับแคบทางความคิด ถือเป็นข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ที่เราต้องยืนยัน"

"มี 2 เรื่องที่เราต้องทำ คือ 1. ทำความเข้าใจว่าข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์เป็นสิ่งที่บิดเบือนไม่ได้ ไม่ว่าจะป็น นายกรัฐมนตรี รรมว.มหาดไทย หรือว่าใครก็ตาม ประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นต้องอธิบายกัน เหมือนกรณีการสังหารชาวยิว หากมีคนเยอรมันคนใดมาบอกว่าไม่จริงหรอก เยอรมันไม่ได้ทำอะไรอย่างนั้นมันคงไม่ได้ หรือยิวตายไม่ก็คนเพราะมีนาซีมาสังคน

กดปุ่มผิด คงพูดอย่างนั้นไม่ได้ และ 2. การพูดถึงเหตุการณ์ 6 ตุลาฯ ในแง่เป็นบทเรียนของสังคม มันก็ถูกในแง่หนึ่ง แต่จะต้องนำไปสู่ข้อสรุปที่ว่า เหตุการณ์แบบนี้จะเกิดขึ้นอีกไม่ได้แล้ว"

ดร.สุชาติ บอกว่า สิ่งที่น่าสมศอก คือ การทำมากกว่าการพูดแบบที่ผ่านมา ก็คือยอมรับผิดและขอโทษว่าในชีวิตได้ทำความผิดพลาดมาแล้ว ถ้าทำอย่างนั้นได้จะน่ารักมาก เพราะคนเราทำผิดกันได้ การยอมรับเป็นสิ่งที่น่าชื่นชม เสมือนองคุลิมาลกลับใจ

"ถ้าจะให้ดี ผมคิดว่านายกฯ ควรขอโทษ จากนั้นก็ตั้งกองทุนขึ้นมาช่วยเหลือสงเคราะห์ญาติวีรชนที่เสียชีวิตและได้รับบาดเจ็บ แม้จะไม่ถึงขนาดลบล้างได้ 100% แต่ผมเชื่อว่าดีขึ้นเยอะ"

นอกเหนือจากคำขอโทษแล้ว ยังมีข้อเสนออีก 4 ประการที่คณะกรรมการรับข้อมูลและสืบพยานเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 สรุปเอาไว้เมื่อปี 2544 นั่นก็คือ 1. การจัดการกับบาดแผล 6 ตุลาฯ ในสังคมไทย ทำโดยปกปิดไม่ได้อีกแล้ว แต่ต้องเผชิญหน้ากับความจริง แม้ผู้กระทำความผิดอาจเป็นผู้ที่ยังมีอำนาจหรืออิทธิพลในสังคมอยู่ก็ตาม สังคมจะต้องกล้าก้าวต่อไปเพื่อสร้างจริยธรรม

2. ทางแก้ไขบาดแผลคงจะมากกว่าแค่เรื่องเงินชดเชย แต่ก็ไม่ควรมองข้ามเรื่องนี้ หากเป็นประโยชน์จริงๆ กับผู้สูญเสียบางคนในยุคปัจจุบัน

3. ทางแก้ไขบาดแผลจะต้องมากกว่าคำขอโทษโดยรัฐ เพราะคำขอโทษจากรัฐบาลอาจเป็นก้าวหนึ่งในทิศทางการยอมรับว่ามีอาชญากรรมของรัฐเกิดขึ้น โดยที่รัฐเป็นผู้กระทำความผิด แต่คำขอโทษคงไม่พอและอาจไม่เหมาะสม เพราะในที่สุดต้องมีการทำความเข้าใจอย่างทั่วถึงในสังคมว่า วันที่ 6 ตุลาฯ 2519 รัฐไทยกระทำความผิดอย่างไร ซึ่งอาจรวมถึงการเขียนเป็นตำราสอนในโรงเรียน เพื่อที่คนรุ่นหลังจะได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ของตนเอง และพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยได้

และ 4. ควรมีการเปิดเผยข้อมูลเพิ่มขึ้น โดยผลักดันให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผยข้อมูลทุกชนิดเกี่ยวกับเหตุการณ์นองเลือดเมื่อวันที่ 6 ตุลาฯ และเหตุการณ์อื่นๆ ที่คล้ายคลึงกัน พร้อมทั้งตั้งคณะกรรมการทางการในลักษณะ Truth Commission ที่มีอำนาจตรวจสอบทางกฎหมาย เพื่อรวบรวมและศึกษาข้อมูลต่อไป

ข้อเสนอทั้งหมดชี้ให้เห็นว่า สิ่งที่คณะกรรมการฯ ต้องการในท้ายที่สุดคือการชำระประวัติศาสตร์ในทางลึกอย่างเป็นทางการ ซึ่ง ดร.สุชาติ ใช้คำว่า "หลายสิ่งยังถูกกำบังด้วยม่านประวัติศาสตร์" และเน้นย้ำว่าอย่าลืม "ลืมๆ กันไป" ดังที่บางฝ่ายเสนอ

"เราอาจจะพูดว่าเราลืม แต่เราจะพูดแทนวีรชนที่เสียชีวิตได้หรือไม่ ผมคิดว่าไม่ได้ คนไม่คิดถูกฆ่าตาย ถูกยิงถูกฆ่าแล้วบอกว่าสามานย์กัน ลืมเสียเถิด อย่าคิดถึง ผมคิดว่าผมไม่สามารถพูดแทนคนเหล่านั้นได้ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นก็ไม่ได้หมายความว่าเราจะไปแก้แค้นหรือลุกขึ้นมาเช่นมาราวิโครในวันนี้ เราขอแค่ทำอะไรที่เป็นความจริง ก็พูดกันในฐานะที่เป็นความจริง"

อย่างไรก็ดี ดร.สุชาติ เชื่อว่า ในอนาคตไม่น่าจะมีเหตุการณ์นองเลือดแบบ 6 ตุลาฯ เกิดขึ้นอีกแล้ว เพราะชนชั้นปกครองมีประสบการณ์มากขึ้นในการจัดการปัญหาความขัดแย้ง แต่นั่นต้องอยู่บนเงื่อนไขที่ว่า รัฐจะไม่ยื่นมือเข้าไปจัดตั้งปลุกเร้า หรือปลุกระดมประชาชนด้วย

"ถ้าพูดถึงสถานการณ์ตั้งแต่ยุคทักษิณจนถึงปัจจุบัน แม้หลายคนจะมองว่าประชาชนสองกลุ่มกำลังเผชิญหน้ากันเอง และเสี่ยงที่จะเกิดความรุนแรง แต่ผมอยากถามว่าเป็นการเผชิญหน้ากันของประชาชนจริงหรือเปล่า เพราะสำหรับผมแล้วมันไม่ใช่ สิ่งที่เห็นชัดเจนก็คือประชาชนฝ่ายหนึ่งถูกจัดตั้งโดยอาศัยกลไกรัฐ"

"พูดง่าย ๆ ก็คือถ้ารัฐไม่จัดตั้ง ไม่แทรกแซง ลักษณะของความรุนแรงเหมือน 6 ตุลาฯ ก็จะไม่เกิดขึ้น ด้วยเหตุนี้ความรุนแรงที่เราต้องระวังจึงไม่ใช่ความรุนแรงที่เกิดจากประชาชน แต่เป็นความรุนแรงที่ฝ่ายรัฐเป็นคนก่อ"

เพราะประวัติศาสตร์ 6 ตุลาฯ ก็บอกเช่นนั้น!